

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2950 — nočna 2994, 2996 in 2950

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

V službi resnice

Letošnje leto je v Vatikanu mednarodna razstava katoliškega tiska. Širokosrčna gesta, s katero je Pij XI. dal v ta namen vatičanske prostore na razpolago, je jako pomembna. Kajti po pravici povedano, se tisk, zlasti pa še dnevni tisk, ki danes zavzema najvažnejšo panogo publicističnega dela, ni mogel veseliti vedno tako naklonjene pozornosti, kakor mu jo izkazuje sedanji papež. Toda Pij XI., ki je pred pozivom na Petrov prestol in kot poglavar Cerkve na vseh važnih družabnih in kulturnih področjih pokazal silno veliko razumevanje za idejne tokove moderne dobe, tudi ni prezrl nad vse pomembne vloge, ki jo ima tisk in časnikarstvo na duhovno oblikovanje sodobnega sveta. Lahko rečemo, da je tisk, zlasti pa orjaški razvoj modernega časnikarstva pripravil in ustvaril novo dobo v človeški zgodovini. Svojo prvenstveno vlogo v oblikovanju javnega mnenja bo tisk, kakor je predvideti, obdržal kljub najnovejšim, še hitrejšim informacijskim sredstvom, kakor je n. pr. radiofonija, in to radi tega, ker more po svojem značaju in načinu podajanja na človeško naravo močnejše, prepričevalnejše in trajnejše vplivati. Opazujemo, da moderne tehnične iznajdbe ne izpodrivajo tiska, ampak ga le izpopolnjujejo in mu pomagajo še do večje razširjenosti.

V Vatikanu je razstava le katoliškega tiska, torej le tistih revij in časnikov, ki odkrito izpovedujejo svojo zvestobo katoliški Cerkvi in ki v svojem področju razširjajo in branijo krščanska prvenstvena načela.

Gotovo je hotel papež z letošnjo razstavo temu katoliškemu tisku dati tudi učinkovito pomoč in moralno oporo. Kajti stališče, ki ga ima katoliški tisk v svetu, je prav tako težavno, kakor je težaven položaj katoliške Cerkve same, oziroma resnice, ki jo svetu oznanja. Dne 26. junija 1929 je sedanji papež odposlanec mednarodne katoliške časnikarske zveze izjavil: »Vi niste le odmev mojega glasu, ampak ste čisto dobesedno moj lastni glas. Kajti brez vas bi bilo le malo vernikov, ki bi mogli izvedeti za misli in želje skupnega očeta.« Že samo ta, sicer zelo vzvišena, a težka naloga, stavlja na katoliški tisk in katoliške časnikarje zelo velike zahteve. Katoliški tisk mora biti glasnik in branik Cerkve in njenega nauka, mora na družabnem področju delovati za pravičen sporazum in sodelovanje med stanovali in v mednarodnem pogledu za mir med narodi. Ako je pri tem prizadevanju katoliškemu časopisju v veliko pomoč trdna doktrina in moralna podlaga katoliškega nauka, ki mu daje zanesljivo izhodišče, je vendar za praktično presojevanje dnevnih dogodkov treba mnogo vsestranskega premisleka in to radi tega, ker čitatelji načelnih listov od svojega glasila pričakujejo tudi o dnevnih dogodkih načelna stališča, ki pa vsled okoliščin, da je mnogo mednarodnih važnih informacijskih agencij v nekatoliških rokah — ni vedno lahko.

Katoliški tisk se tudi ne sme laskati množicam in mora v tem pogledu svojim nasprotnikom prepustiti veliko prednost zlasti med neopredeljenim maso. Katoliški tisk je namreč v prvi vrsti pisan za katoličane. Ti imajo pravico, biti pravilno poučeni, biti pa morajo tudi toliko vzgojeni, da prenesejo besedo, ki včasih nevedno zadoni na ušesa. Danes je katoliški tisk najučinkovitejše sredstvo »katoliške akcije«. Pij XI. je katoliške časnikarje nazval »misijonarje in apostole, resnične misijonarje na domačem področju«. Za pravega apostola velja pa že od prvih časov navodilo, da oznanja resnico, pa naj bo ljuba vsem ali ne. Katoliški tisk, ki se zaveda svoje naloge, ne hodi za ljudsko maso in ne priključuje njenim instinktom, da jih potem razpihuje in naj so še tako zablodeli, ampak po svojih močeh in po svoji najboljši vesti vodi maso, kamor ve, da je v splošno narodovo korist. Ni dvoma, da morejo to vzvišeno nalogo v čim večji načelni čistosti vršiti zlasti katoliški tedniki in mesečniki, ki niso tako direktno zapleteni v vrvež dnevnega političnega življenja. Vendar uči izkušnja, da tudi katoliški dnevniki, dasi morajo opravljati neizbežen del dnevne politične službe z vsemi nevednostmi, uživajo baš radi svojega načelnega gledanja, prav tako tudi v vrstah neopredeljenih in nevtralecev, ugled in so jim dobrodošlo dnevno čtivo. Premnogi nasprotniki segajo po katoliškem tisku že radi tega, ker jih zanima stališče katoliških krogov v posrednih socialnih in političnih vprašanjih. Zato se že iz tega vidika ne sme katoliški tisk odreči svoji prvobitni nalogi, da možato, brezkompromisno in odkrito služi spoznanju resnice. Ako bi v tem pogledu katoliški tisk kdaj kazal strah pred javnim mnenjem in se sramoval svojega stališča, bi ta strah gotovo ne bil začetek modrosti.

Dober krščanski tisk je za narod v dvojnem pogledu koristen: radi dobrega, ki ga napravi in ker prepreči marsikako zlo. Katoliški tisk, če seveda more biti svoboden, je najboljši čuvár verskih, нравnih in narodnih vrednot pri vsakem narodu. Če primerjamo naše lastne domače razmere, nam ne bo težko ugotoviti, koliko protiverskih, masonskih nakan se je razbilo ob tem braniku, koliko koristnih socialnih in gospodarskih pobud je izšlo iz njegovih vrst, kako močno, neustrašen stražar je vedno bil naših nacionalnih interesov in koliko močne opore in samozvesti je naš narod v vseh svojih pravičnih bojih in prizadevanjih dobil ravno v svojem katoliškem tisku. Tudi čisto versko, duhovno življenje je v njem našlo bodrega vodnika, ko narodu kaže vzpodbudne, životvorne zglede od drugod in pestro bogastvo notranjega in zunanjega življenja katoliškega občestva po vsem svetu. Bistven znak tako zvanega »nevtralnega« časopisa je ravno v tem, da za pozitivno, delavno krščanstvo nima prav nobenega smisla, da vse razveseljive pojave krščanskega gibanja najraje zamočuje ali pa jih skrivljeno podaja, medtem ko jih protikatoliški tisk sramoti in napada. Radi svoje vodilne vloge, ki jo katoliški tisk igra v katoliškem gibanju, je razumljivo, da je stalen predmet nepristnega sumničanja, klevetanja in napadov iz nasprotnih vrst.

Viktor Emanuel - cesar

Mussolini proglasil aneksijo vse Abesinije Po 15 stoletjih - vnovič „rimski imperij“

Rim, 9. maja. c. Veliki fašistični svet se je sedel ob desetih zvečer k seji. Ze eno uro poprej so se začele zbirati na trgu pred palačo Venezia ogromne množice ljudi in vsa rimska posadka je bila zbrana v prvi vrsti pred palačo. Ritual velikega dogodka je bil točno določen že vnaprej. Seja velikega fašističnega sveta se je začela točno ob 10.02 in je trajala 8 minut. S seje velikega fašističnega sveta so se vsi člani sveta podali v drugo sobano, kjer je bila takoj seja ministrskega sveta, ki je trajala tri minute. Ministrski svet je sprejel zakon, ki obsega dva člena in ki anektira vso Abesinijo in proglašja italijanskega kralja za cesarja. Točno ob pol 11 se je pojavil na balkonu ministrski predsednik Mussolini. Trobente so zatrobile in množica je utihnila. Sledil je kratek poziv: »Saluto al Duce« — pozdrav Duceju. Nad trgovom so zavalovale roke vseh navzočih v rimski pozdrav in Mussolini je začel počasi govoriti:

Častniki! Podčastniki! Prostaki vseh vojaških sil v Afriki in v Italiji! Črne srajce revolucije! Italijani! Italijanke v domovini in v svetu, poslušajte: Z odločitvami in odredbami velikega fašističnega sveta se končuje velik trenutek. Usoda Abesinije je zapečatena danes dne 9. maja v 14. letu fašistične dobe. Razbite so vse iluzije ob resnici naše zmage. Afriška zmaga ostane v zgodovini domovine integralna in čista, kakor so tudi čiste žrtve legijonarjev, ranjencev in padlih na bojišču.

Italija ima končno svoj imperij. To je fašistični imperij, ker je ustvarjen z voljo in močjo rimskega liktorja, ker so skozi 14 let za tem stremeli vsi naši napor in sedaj mlada generacija doživlja uresničenje tega ideala.

To je imperium miru. Italija si postavlja mir za sebe in za vse in posega za vojno, kadar je do tega prisiljena in jo v to našenejo dinamični zakoni življenja. To je imperium civilizacije in človečanstva za vsa ljudstva v Abesiniji. Kajti taka je tradicija Rima, ki je tedaj, ko je zmagal, navezal te narode na svojo usodo.

Kajti takšen je zakon, ki smo ga sklenili.

Končuje se ena doba naše zgodovine in gremo v novo pot v nove možnosti bodočnosti.

1. Proglašam, da so vsa ozemlja in vsa plemena, ki so pripadala abesinskemu cesarstvu, postavljena pod popolno suverenost kraljevine Italije.

2. Ime cesarja pripada za vselej italijanskemu kralju in njegovim naslednikom.

Častniki! Podčastniki! Prostaki vojske v Afriki in Italiji! Črne srajce! Italijani in Italijanke! Ita-

Benito Mussolini

Ako jugoslovanski katoličani morejo izkazati še nekako povoljno število svojega nabožnega in znanstvenega tiska, pa imajo dnevnega tiska, ki za oblikovanje javnega mnenja prihaja predvsem v poštev, odločno premalo. Celotna Francija, ki jo svet navadno ne gleda kot katoliško, izkazuje 60 velikih katoliških dnevnikov, 250 tednikov, 200 revij — mnoge med njimi so svetovnega slovesa — in nad 10.000 župnijskih listov — je daleč, daleč pred nami! Zdi se, da se jugoslovanski katolicizem še danes ni zavedel, kje je njegova največja slabost. Osservatore Romano je 31. marca 1935 podal statistiko, iz katere je razvidno, da katoličani, ki kot taki žive in nastopajo, izdajo za katoliške namene svoj denar v sledečem razmerju: za dobrodelnost 60, za katoliški poduk 20 odstotkov, kakih 15 odstotkov gre za razne podpore in komaj 1 odstotek za časopise. To dejstvo pomenja strahotno neorientiranost katoliških krogov o prvobitnih vprašanjih! Tu je iskati ključa, zakaj katolicizem mnogokje tako malo ali skoraj nič ne pomenja v javnem življenju. Tu je tudi podan dokaz, da mnogi voditelji katoličanov niti malo ne store svoje dolžnosti. Le tako je mogoče, da v mnoge »katoliške« družine prihaja časopisje, ki sicer trdi o sebi, da je »objektivno«, »nevtravno«, da »poslušuje versko čustvovanje«, ki pa že v teku ne-

Cesar Viktor Emanuel

lijanski narod si je ustanovil cesarstvo. Plozil ga bo s svojim delom. Branil ga bo proti vsakomur s svojim orožjem.

Z žrtvami svojih legijonarjev, vojščakov, ki so padli na bojišču, je z jeklom in srcem 15 stoletij českal, da se mu zopet vrne cesarstvo. Ali Vi niste tega vredni?

Dal

Ta vzklik je sveta prisega!

Dal

Branili boste to italijansko cesarstvo pred vsem svetom!

Dal

Za življenje in smrt!

Dal

Črne srajce! Legijonarji! Pozdrav Kralju!

Rim, 9. maja. b. »Giornale d'Italia« je objavila članek svojega ravnatelja Virginia Gajde, ki razmotriva značaj sklepov, ki jih bo nočjo sprejel veliki fašistični svet in italijanska vlada ter pravi: S temi sklepi bo končno veljavno rešeno abesinsko vprašanje tako, kakor italijanski narod pričakuje. Fašistična Italija ima rada samo jasen položaj. Vojaško dejstvo v Abesiniji mora postati tudi politično dovršeno dejstvo, ki more iti samo v korist Italije. Posamezni norci, ki so še na svobodi, pa naj se postavijo pod nadzorstvo, da ne bi zažgali smodnika.

★

Badoglio se hoče vrniti

Rim, 9. maja. b. V rimskih političnih krogih govorijo, da je vrhovni poveljnik italijanske armade v Vzhodni Afriki maršal Badoglio izrazil željo, da se čimprej vrne v Rim in prevzame vodstvo italijanskega generalnega štaba. Zaradi tega bo bržkone imenovan za abesinskega podkralja general Graziani, ki bo imel nalogo, da konsolidira razmere v Etiopiji.

Novi gospodarji Abesinije

Mnogostevilni abesinski dostojanstveniki in dvorjani cesarja Haileja Selasija so izjavili svojo pokorsčino maršalu Badogliu in ob tej priliki so po-

ložili prisego zvestobe italijanskemu vrhovnemu poveljstvu. Upravniki abesinske cesarske banke, ki so Angleži, so tudi izjavili maršalu Badogliu, da se bodo pokoravali njegovim odredbam. Pokazali so mu kraj v bančnih kletih, kjer je skrit ostali del zlatih rezerv narodne banke v vrednosti nekaj milijonov lir. Izjavili so, da menijo, da je ta denar po pravu oboroženega zavajevanja last kraljevine Italije. Ob tej priliki so zaprosili maršala Badoglija, da jim naj dovoli, da bi ponovno odprli banko in začeli redno delo. Pričakujejo, da bo banka še tekom današnjega dne začela svoje delo. Po sklepu italijanskega vrhovnega poveljstva je bil uradni kurs abesinskega tolara določen na 6 lir.

Posebni Reuterjev dopisnik poroča, da je večer ob 9.30 dopoldne krenil iz Addis Abebe prvi vlak z italijanskimi četami, ki bodo zasedle in zaščitile železnico. Z istim vlakom je odpotoval tudi večji del francoskih vojakov, ki so bili poslani v Addis Abebo, da ščitijo francosko poslanstvo. Italijani se pripravljajo, da bi na tej progi postavili v promet tudi dva vlaka, katerih lokomotive bi uporabljale težko olje. Dele teh lokomotiv so Italijani že prepeljali s kamioni v Addis Abebo in te lokomotive sedaj z vso naglico montirajo.

Izve se, da roparji v Hararju niso napadli angleškega konzulata, katerega je branilo 40 angleških Somalijcev. Roparji so iz Hararja, ki so ga vsega oplenili, odšli v smeri proti Diredavu, kjer ščiti francosko kolonijo močen oddelek francoskih senegalskih strelcev.

Dedžas Besfun, poglavar pokrajine Birkutum, se je prijavil poveljniku motoriziranih oddelkov, tajniku fašistične stranke Staraceu, in izrekel pokorsčino italijanskim oblastvom.

Neguš v London

London, 9. maja. b. Ni še znano, če se bo neguš stalno nastanil v Londonu. Potrjuje se pa vest, da je bivši abesinski cesar kupil hišo v Prince Gardensu blizu ameriškega poslanstva. Princeninja Asfaviha že ureja stanovanje. Hiša, ki jo je kupil abesinski cesar, je pripadala grofici Londres, ki je umrla l. 1935, njene hčere pa so jo sedaj prodale. Neguš bo stanoval v prvem nadstropju, cesarica pa v drugem. Spodaj bodo uradi, v tretjem in četrtem nadstropju pa bodo prostori za služabništvo. Računa se, da se je neguš posrečilo spraviti iz Abesinije 5 milijonov funtov sterlingov, približno enako pa znaša premoženje cesarice Ma nen, ki je tudi na varnem.

Prva obletnica smrti maršala Pilsudskega

V torek, dne 12. majnika, praznuje poljska republika prvo obletnico smrti maršala Pilsudskega s spominskimi svečanostmi po vsej državi in povsod drugod, kjerkoli žive Poljaki izven domovine.

S poljskim narodom nas vežejo vezi iskrenega prijateljstva in v velikem maršalu smo tudi mi vedno spoštovali ne samo poljskega patrijota, marveč tvorca močne slovanske države, ki ima v Evropi svojo zgodovinsko kulturno nalogo in poslanstvo. Zatorej se bomo prihodnji torek tudi mi pridružili žalovanju poljskega naroda za enim njegovih največjih sinov v slavo polni zgodovini.

Poljski konzulat v Ljubljani in Društvo prijateljev Poljske praznujejo ta dan z žalno sejo na predvečer dne 11. majnika in žalno maso v cerkvi sv. Jožefa v torek, dne 12. majnika ob 7 zjutraj.

Kam sedaj z Abesinijo

Ko to pišemo, so končane v Rimu vse priprave, da se čez par ur proglasi novi rimski imperij, h kateremu bo priključena Abesinija, ki je petkrat večja od Jugoslavije in ima le malo manj prebivalcev, dočim so njeni gospodarski zakladi vprav ogromni in bodo dobili gospodarja, ki jih bo gotovo znal z največjim pridom izrabiti. Za enkrat je pridobil Abesinijo kot take veliko večjega pomena, nego ponosna gesta, s katero bo vodja z zgodovinske palače Venezia proglasil imperio romano, ki bo napravil na svet mogočen vpliv, ne bo pa oblašal diplomatskega položaja, v katerem se Italija po zasedbi Abesinije dejansko nahaja. Po vsej priliki bo ta proglasitev Italije kot naslednice svetovladstva, ki ga je nekoč vršila v območju Sredozemskega morja stara rimska država, imela rajši neugoden vpliv na zasedanje ženevskega sveta, ki se bo v ponedeljek začel pečati z abesinsko zadevo, da ne govorimo o neprijetnih občutkih, ki jih bo vzbudila Mussolinijeva gesta v Evropi z ozirom na politični razvoj bodočnosti.

Da bi svet Zveze narodov proglasitev inkorporacije Abesinije v novi rimski imperij enostavno vzel na znanje, kakor upa duce, je izključeno, ker ne more tri in petdeset držav sveta, potem ko so ves čas abesinsko ekspedicijo obravnavale kot protipraven čin, ki je bil z mednarodnega stališča izrecno obsojen in s sankcijami kaznovan, sedaj pred izvršenim dejstvom kapitulirati, da bi enostavno same proglasile svoj poraz in smatrale neodvisno Abesinijo »kot neobstoječo«. Ženevska zveza bo pač morala svoj neuspeh, ki je v resnici velik in ga je zelo težko preboleti, kako olepšati in izvršiti vsaj kolikor-toliko časten umik. Posebno francoskemu zaslopniku, ki mora danes računati z bodočo vlado socialističnega Bluma, bo veliko na tem, da se reši vodilna vloga, ki jo ima vršila v Evropi Zveza narodov, pri čemer bo seveda zamočala, da je bila v abesinski zadevi ravno Francija tista, ki je Zvezi to vlogo najbolj oželeževala. Francija je že povedala, kaj želi od Italije glede Abesinije, koje neodvisnost je kljub protestom, ki jih imamo od ponedeljskega zasedanja Zveznega sveta pričakovati, končno žrtvovati. Italija naj bi spoštovala posesne pravice Francije v Abesiniji, naj bi ne zaprla Franciji abesinskega trga in naj bi ne ustvarila črne kolonialne armade, kakršno ima Francija, ker se Francozi pač boje črnih čel, če bi kdaj nastopile na evropskih tleh — proti Franciji. Ne smemo pa misliti, da bi Francija ne bila voljna, da se o teh svojih »brezpogojnih« pogojih z Italijo v najprijaznejšem smislu pogaja, ker je dejanski konec abesinske zadeve prinesel francoski republiki zelo dragoceno možnost, da Italija v Evropi zopet nastopi kot zaveznica Francije. Če bi vlada francoskih socialistov, ki trpi že danes na veliki slabosti, da ulegne izgubiti zavezništvo meščanskih svobodomislecev, ako bi prenapela svoje marksistične strune, hotela sedaj italijanske namere preprečiti ali ovirati s protiofenzivo ženevskega areopaga, bi poslavila svojo domovino v nevarnost, da Italija ponudi roko Hitlerju. Mussolini torej precej upravičeno upa, da bo Zveza sprejela neprijetno dejstvo abesinske aneksije skupaj z dodatkom rimskega imperija vendarle na znanje, čeprav ne v tisti poniževalni obliki, kakor to on pričakuje, ali pa kakor si domišlja od svoje zmage do skrajnega viška oduševljeni italijanski narod.

Kar se tiče angleškega imperija, ki je dobil sedaj na Sredozemskem morju na polji v Indijo opasnega tekmeča, je njegovo politično stališče v sedanjem trenotku lažje od francoskega. Vsa-

ka angleška vlada ima, dokler vlada, skoro absolutno moč, česar v Franciji, ki je odvisna od najrazličnejših čustvenih vplivov, ne moremo reči. Politična izločenost in prilagodljivost angleške diplomacije je tolika, da si upa tudi iz takega poraza, kakor ga pomeni izid abesinske zadeve, izvleči korist za bodočnost. Gotovo si bo Anglija prizadevala, da se abesinski spor likvidira tako, da ne bi ugled Zeneve preveč trpel in da se ne bi ta ustanova sedaj enostavno razšla, ker Angliji še vedno lahko dobro služi — čisto izključeno pa je, da bi Eden sedaj sekundiral flišim, kakor jim Mussolini pravi »sentimentalnim sporazumskim in za vsako ceno pacifičnim« politikom, katere je do zdaj s toliko vneom in tolikimi velikimi stroški za britski imperij podpiral. Anglija ne bo zagovarjala poostritve sankcij in tudi ne bo vztrajala na tem, da bi se obstoječe sankcije brezpogojno izvajale dalje, pač pa bo sankcijski stroj ustavljala počasi in postopoma, zato da obdrži v rokah zadnje sredstvo pritiska na Italijo, ako bi Mussolini res vztrajal na tem, da Abesinijo brez oziroma na druge velesile uredi tako, kakor on hoče. Ker bo na drugi strani Mussolini kljub veličastnim gestam jednolično nepopustljivost, kakor jih on ljubi, skrbno pazil na to, da Velike Britanije, ki jo je v dvoboju dobro premagal, preveč razdražili, bodo Angleži, ki imajo globok smisel za viteštvo zmagovalca, grenko piloto abesinske aneksije lahko pogoltnili s smehljajočim obrazom. Diplomatični poraz Anglije v tej aferi ne predstavlja še političnega poraza na terenu, kjer se še v dogledni bodočnosti položaj lahko tako zaplete, da bo Italija navezana na pomoč Velike Britanije in ne narobe. Vrh tega je Italija lahko še v najkrajšem času dober zaveznik britske politike, ki gre, kakor vemo, v sedanjem trenotku za tem, da Nemčijo napravi nenevarno in jo prilegne v Zvezo narodov, katero bi Angleži radi jemljeli reformirali, pri čemer morajo računati na odpor Francije in so zato sedaj napram Italiji postali zopet skrajno prijazni.

Rimski imperij bo torej postal dejstvo, čeprav njegovega vodjo prave ležave šele čakajo. Gospodarski zakladi Abesinije so res da ogromni (žito, kava, tobak, bombaž, živina, zlato, baker, železo, premog, petrolej), toda inozemstvo ima že danes v tej državi veliko koncesij, na drugi strani pa ima Italija napram inozemstvu ogromne dolgovce, tako da bo njen gospodarski razmah v Abesiniji znatno omejen. Seveda li ostane še veliko polja gospodarskega udejstvovanja, kar pa bo požrlo ogromne vloge, ki so potrebne za dobičkanosno izkoriščanje. Prava veličina Mussolinijevega duha se bo v polnosti morala izkazati šele v tej drugi dobi njegove imperijalne politike, ko se bo na drugi strani moralo tudi izkazati, ali Italije njen uspeh ne bo zapeljal do predaleskežnih nad in načrtov ali pa se bo sedaj svoje moči posluževala v prvi vrsti v ta namen, da se položaj v Evropi v resnici konsolidira na pravični podlagi sporazumne politike vseh narodov. — To slednje mi seveda vroče želimo

Tudi v najbolj skrite kotičke zobovja prodre izredno učinkovita pena

CIMEAN zobne kreme

Blumove težave

ali kako beži denar pred rdečo nevarnostjo

Pariz, 9. maja. Do snočnjega sestanka med Sarrautom, Blumom in Daladierom je prišlo na željo ministrskega predsednika Sarrauta. Zdel je, da voditelj najmočnejših parlamentarnih skupin, ki prihajajo v poštev za sestavo vlade, seznanj s trenutnim položajem. Pred tem sestankom je bil Blum sprejet na Elizeju od predsednika republike. Sarraut je obema razložil finančni položaj in posebno pojasnil bojazni borznih krogov glede bodoče vlade. Ob koncu je Sarraut poudaril, da finančni položaj ne vzbuja prav nikakršnih bojazni in da ni upravičena panika na nobeni strani.

Od svoje strani je razložil Blum, da meni, da mora socialistična stranka izjaviti svoj vladni program samo v popolnem sporazumu z ostalimi strankami ljudske fronte, ki so zmigale. Blum je obljubil, da bo dal točne izjave v tej smeri po kongresu socialistične stranke, ki bo v nedeljo v Parizu. Blum je obema razložil v glavnih potezah smisel izjave, ki jo bo dal na tem kongresu. Poudaril je svojo željo, da bi imel za seboj zaupanje vse Francije, da bi se tako dvignila gospodarska in produkcijska tvornost Francije. Po njegovem mnenju bo vlada morala najprej podpreti gospodarsko dejavnost v Franciji. Torej se vidi, da socialistična stranka ne meni podvzeti ničesar, kar bi spravilo iz ravnotežja dosedanje delo borze in bi tako delovalo na nacionalni kredit ali pa francosko gospodarstvo.

Pariz, 9. maja. Havaš poroča: Na večeršnjem sestanku pri predsedniku vlade je vodja radikalno-socialistične stranke Daladier v polni meri odobril izjave Leona Bluma, ki bo verjetno v nedeljo dobil popolno pooblastilo od socialistične stranke. Sarraut je izjavil, da je prepričan, da ima njegov naslednik popolno zavest dolžnosti, ki jih prevzema in tudi ve, kakšne so njegove dolžnosti napram domovini. Blum po Sarrautovi izjavi tudi računa s težavami, ki se stavijo njegovi stranki za prevzem oblasti. Sarraut je ponovno izjavil, da je odločen voditi državne posle do sestanka novega parlamenta začetkom junija.

Pariz, 9. maja. C. Socialistična stranka se pripravlja na prevzem oblasti. Jutri se vrši kongres stranke, ki bo izglasoval vladni program in v resoluciji podal polnomočje Leonu Blumu kot bodočemu predsedniku vlade.

Nocoj je prišel v Pariz vodja angleške delavske opozicije major Atlee, ki bo imel tekmo jutrišnjega dneva z Leonom Blumom. Atlee hoče pregovoriti Leona Bluma, da naj nikar ne odstopi Francija od svojega stališča, da je treba izjaviti sankcije proti Italiji do konca. Zelo verjetno je, da tudi v tem oziru ne bo mogel Leon Blum obljubiti nič golovega, ker je znano, da so posebno nižje plasti francoskega gospodarstva odločno proti sankcijam. Sankcije so v Franciji tako malo popularne, kakor malokje v Evropi. Kakor ne more Blum podati nobenih jasnih izjav o tem, kako bo reševal vprašanja francoskih financ, tako ne bo mogel tako lahko odbiti od Francije Italijo, ki je za pravilno rešitev porajnega vprašanja Franciji nujno potrebna.

Pariz, 9. maja. b. »Matine« poroča o težkih izgredih na brentanski postaji Matlock. Neka skupina rezervistov je bila pozvana na vojaške vaje in je bila že pod poveljstvom častnikov in podčastnikov francoske vojske. Rezervisti pa so naenkrat pričeli peti internacionalo in pričeli klicati svetovjski Franciji. Častniki so skušali rezerviste pomiriti, toda ti so odrekli vsako poslušnost. Zato so izdali povelje za aretacijo dveh kolovodij. Toda ob času, ko so hoteli odpeljati oba voditelja rezervistov v zaporo, so se uprli vsi rezervisti in energično zahtevali izročitev obeh, čemur so se morali francoski častniki udati, ker bi sicer prišlo do hudega prelivanja krvi. Brez dvoma pa bosta oba voditelja dobila svoje plačilo, ko bodo rezervisti prišli v vojašnico.

List ostro piše proti temu pojavu in ga pripisuje brezvestni agitaciji komunističnih hujšakcev, ki so postali zelo agilni med francoskimi vojniki. To je žalostni uspeh nesloge meščanskih strank, ki so izgubile svoje postojanke zaradi medsebojnih razprtij in osebnih interesov.

Bolgarija hoče volitve

Sofija, 9. maja. M. Ze par dni se tukajšnje časopisje obirno bavi z vprašanjem potrebe normalizacije notranjepolitičnega razmer v Bolgariji. Vse časopisje brez razlike si je edino v tem, da bi bilo čimprej potrebno povrniti se k normalnemu stanju in vzpostaviti trnovsko ustavo. S tem vprašanjem se obirno bavi tudi »Zora«, ki piše med drugim v svojem uvodniku: »Jasno je, da je želja vseh javnih delavcev in časopisja, da politične razmere v Bolgariji čimprej uredijo, da bodo odgovarjale notranjim potrebam države, toda istočasno se pojavlja tudi vprašanje, kako naj se te razmere uredijo in kdo naj izvede normalizacijo političnega življenja. Pod tem vprašanjem se predvsem razumejo parlamentarne volitve. Če imamo to pred očmi, pa se pojavlja druga vprašanja: kdo naj te volitve izvede. Stare stranke so razdrapane in zelo oslabilene, novih političnih formacij pa še ni. Čakali na ustvaritev novih političnih sil pa bi trajalo predolgo. Zato je nujno potrebno, da se prilegno vse zdrave narodne sile, ki naj bi izvedle ureditev notranjepolitičnega življenja.

Sofija, 9. maja. mč Tukajšnja »Zaria« poroča, da so bolgarski cerkveni dostojanstveniki dobili povabilo srbskega patriarha Varnave, naj obiščejo jugoslovansko prestolico ter vrnejo obisk, ki so ga srbski pravoslavni dostojanstveniki napravili v Bolgariji pred 3 leti. »Zaria« poroča nadalje, da bodo bolgarski cerkveni dostojanstveniki odpovali v Belgrad dne 13. t. m. V delegaciji bo tudi sofijski metropolit Stefan.

Dunajska vremenska napoved: Spremenljiva oblačnost, ponekod dež, začetek poslabšanja vremena z zapada.

Zagrebska vremenska napoved: Spremenljivo oblačno, nagiba se k zjasnitvi, stalno in topleje.

Po belgrajskih konferencah

Za naše nedeljske bralce je treba ponoviti, da sta bili ta teden dve važni meddržavni zasedanji v Belgradu, in sicer seja Balkanske zveze, ki ji je takoj sledila seja Male zveze. Sprito nereda, v katerega dere Evropa in negotovosti, ki se nad njo razprostira, je važno, da so imenovane skupine malih držav, ki jim tudi mi pripadamo, prišle skupaj in sklenile, da bodo druga drugi ohranile zvestobo v sreči in v nesreči in da bodo branile skupno svoje meje. Vse te države štejejo 70 milijonov prebivalcev. Je to velesila, ki se ji ni treba bati bodočnosti in nobenega sovražnika, če bo zvesto držala skupaj. V Belgradu so si ta teden prisegli zvestobo. Zatorej ohranimo mirno kri pred bodočnostjo.

Grčija-Jugoslavija

Belgrad, 9. maja. AA. Grški kralj Jurij II. je poslal tele brzojavko Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu:

Nj. kr. Vis. knez namestnik, Belgrad. — Pri povratku grških delegatov iz Belgrada, po plovitih rezultatih sodelovanja med delegati štirih držav Balkanske zveze želim izreči vašemu kraljevskemu Visočanstvu čustva osebne hvalečnosti za sprejem, ki ga je vaša jugoslovanska vlada priredila grški delegaciji. Ta sprejem in rezultati konference potrjujejo in še bolj utrjuje zavezo in

neraspolovno prijateljstvo med Grčijo in Jugoslavijo. — Jurij II.

Nj. Vis. knez namestnik Pavle je odgovoril na brzojavko kralja Jurija s tole brzojavko:

Nj. Vel. kralju, Atene. — Brzojavka Vašega Veličanstva mi daje novo priložnost, da izrečem svoje zadovoljstvo z uspehi, doseženimi na pravkaršnji konferenci štirih držav Balkanske zveze. Tesno in plodovito sodelovanje, ki se je pokazalo na konferenci med grško in jugoslovansko delegacijo, je najboljši dokaz iskrenega prijateljstva, ki vlada med našima dvema državama. Prepričan sem, da bo to sodelovanje postajalo vse tesnejše in tesnejše in prosim Vaše Veličanstvo, da izvoli sprejeti moje najboljše želje za svojo osebno srečo in za napredek grškega naroda. — Pavle.

Belgrad, 9. maja. m. Romunski zunanji minister Titulescu, ki je po končani konferenci Male zveze ostal še danes v Belgradu, je prebil današnji dan v glavnem za obisk svojih osebnih prijateljev in za odmor. Opoldne je romunski poslanik na našem dvoru Gurancescu priredil niemu na čast v prostorih romunskega poslanstva intimno kosilo, ki se ga je udeležil tudi predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović. Zvečer bo Titulescu odpoval iz Belgrada v Zenevo, nato pa na odmor v inozemstvo.

Domači odmevi

Ptič Phönix

»Glasnik beogradske nadbiskupije« piše med beleškami: »Ko je »Fönix« na Dunaju doživel polom, se je »Politika« mudilo, da je pisala, kako so od »Fönixa« dobivali denarce razni vidnejši ljudje sedanjega režima v Avstriji. Ko pa je bil pozneje objavljen seznam oseb, ki so dobivale denar in ko je bilo po tem seznamu ugotovljeno, da so socialni demokratje in židje dobivali težke milijone — »Politika« molči kot grob. »Politika« se poteguje za naslov objektivnega dnevnega tiskala. Tudi to velja, da bi se zaponinilo.

Atere ni konca

Vselej, kadar kakšna afera pride na dan, se kaj rado zgodi, da se drugo za drugo odkrivajo še stranske aferice in podrobnosti glavne afece. To usodo deli tudi afera s posestvi kneza Thurn-Taxisa. Belgrajska »Pravda« namreč piše, da so se prvaki samostojne demokratske stranke ob vprašanju, ali naj se ukine sekvester na teh posestvih ali ne, razdelili v dve skupini. Na eni strani so bile politične osebnosti, ki so bile za ukinitje sekvestra, kakor Dimović, Svetozar Pribežević in dr. Lukinić, na drugi strani so bili dr. Grizogono in dr. Krizman. G. Grizogono je bil pred Lukinićem minister za pravosodje in ker se je izrazil proti ukinitju sekvestra, je moral nositi posledice in odstopiti iz vlade. Šele po njegovem odhodu je prišel dr. Lukinić in za časa njegovega ministirovanja je bil ta sekvester v resnici ukinit, kakor smo včeraj pisali. Nato »Pravda« navaja vsote, ki so jih posamezni vplivni prijatelji bogatega kneza prejeli kot nagrado za svoje usluge in pravi, da je tudi g. Svetozar Pribežević dobil 3 in pol milij. din. Takoj po prejemu tega denarja je bila nabavljena tiskarna za »Riječ«, organ samostojne demokratske stranke. V času razpraz v skupščini se je ta razdeljenost za ukinitje sekvestra in proti ukinitju jasno pokazala. Obtožbo proti dr. Lukiniću so ob vsakem času vlagali pokojni dr. Polić, Dragutin Pečić in dr. Milovan Zanić. Lukinić pa so branili g. Pribežević, Žerjav in dr. Svetislav Popović. Tako belgrajska »Pravda« o naših političnih velikanih.

Tako pa ne gre

Dne 12. februarja 1935 je »Slovenec« pod naslovom: »Gosp. Jeltić bo nosilec vladne vsedrjavne liste« in podnaslovom: »Zanimivo poročilo »Politike« navedel sledeče misli iz »Politike«: »Današnja belgrajska »Politika« prinaša pod gornjim naslovom obširen članek, ... iz tega članka posnemamo sledeče zanimive informacije: Opažamo tudi, da se je takoj po razpustu narodne skupščine pokazala izredna živahnost tudi v drugih političnih skupinah. Najbolj pri radikalih, ki so do zdaj bili v opoziciji, ter pri prijateljih dr. Korošca v Sloveniji, kjer so že začeli predvolilne prakse s svojimi krajevnimi nasprotniki. To je povsem razumljivo, ker sta se obevde takimenovani politični skupini soudeležili tudi že pogajanj, ko je bilo treba rešiti zadnjo politično krizo. Navedene politične skupine se v pogled udržavnega in narodnega edinstva prav nič ne razlikujejo od stališča vlade gosp. Jeltića, zato jim je tudi lažje, da se čimbolj udeležujejo v novi politični situaciji.«

Tako je »Slovenec« pred dobrim letom dni ponatisnil besede iz »Politike«.

»Delavska politika« z dne 9. maja 1936 pa je voo to reč izpreverila takole: »Slovenec pred enim letom (naslov). Prav nič se ne razlikujemo od Jeltića (podnaslov). »Slovenec« 12. februarja 1935. Z mastnimi črkami in velikim reklamnim naslovom »G. Jeltić bo nosilec vladne vsedrjavne liste« prinaša »Slovenec« tega dne tole veselo vest iz Belgrada: Opažamo tudi — na to »Delavska politika« ponatiskuje zgoraj navedene besede in zaključuje: »Tako je »Slovenec«, ki je vedno dosleden, natečen in zvest samemu sebi, pripravil svoje pristaje na boj proti g. Jeltiću, ki ga je na letošnjo prvomajsko nedeljo imenoval »zadnjo zvezdo na bledečem nebu JNS«. »O tem še dalje prihodnjete« — pravi ob koncu »Delavska politika«, pred sodiščem pravimo mi, ker pred ljudmi, ki ne poznajo in javni borbi dovolj poštenosti, se moramo pač na ta način zavarovati, da nam ne bodo tujih besed, ki jih kot javen list pač smemo ponatiskovati, čez leto in dan podtikali kot naša lastna izvajanja.

Nove znamke

Minister za pošte, telegraf in telefon g. Kaludjerčić je z odlokom z dne 21. aprila 1936 odobril, da se dajo v promet posebne poštne znamke v korist jugoslovanske zveze za varstvo otrok s sliko Nj. Vel. kraljice Marije v temeljni vrednosti po 0,75, 1,50, 1,75 in 3,50 Din s poviškom po 0,25, 0,50, 0,75 in 1 Din. Znamke po 0,75 bodo zelene, po 1,50 rdeče, po 1,75 rjave, po 3,50 pa modre barve. Temeljna vrednost teh znamk gre v državno blagajno kot redna poštna taksa, povišek pa v blagajno Zveze za varstvo otrok v Belgradu. Te znamke bodo imele veljavo od 3. maja do 31. avgusta 1936.

Pridobivaite novih naročnikov

Podpore našim cerkvam

Belgrad, 9. maja. m. Na intervencijo poslanca JRZ Karla Gajška je minister za socialno politiko in narodno zdravje ter zastopnik pravosodnega ministra Dragiša Čvetković nakazal podporo 4000 dinarjev za popravilo cerkve pri Sv. Kunigundi na Pohorju ter 3000 Din za obnovo cerkve pri Sv. Marjeti na Rebiju iz kredita, ki ga ima minister v ta namen na razpolago.

Znižanje carin

Belgrad, 9. maja. m. V kabinetu finančnega ministra je bila danes dopoldne seja gospodarsko-finančnega odbora ministrov, na kateri je bilo sklenjeno, da se carine na pluge in na vse dele plugov znižajo za 60%, da bi se na ta način cene plugov popolnoma potisnile navzdol. Nadalje so bile na današnji seji ministrov gospodarsko-finančnega odbora sprejete tudi spremembe uredbe o ustanovitvi glavnega fonda za sanacijo glavnih bratovskih skladišč, tako da se odreja prinos vseh glavnih bratovskih skladišč za ta fond v iznosu 10% dohodkov glavnih bratovskih skladišč in da se v ta fond stekajo takse, ki znašajo: na antracit in črni premog od 20—30 cm debelosti 2 Din za tono, nad 30 cm debelosti pa 25 Din za tono; za koksa, ki se porabi za industrijske in metalurške svrhe, po 2 Din za tono; na vse druge vrste koksa pa 40 Din za tono.

O vseh sklepih današnje seje gospodarsko-finančnega odbora ministrov bo še meritorno razpravljali ministri svet na eni prvih svojih sej.

Organizacija JRZ

Belgrad, 9. maja. m. V četrtek, dne 14. maja bo v prostorih izvršilnega odbora JRZ prva seja krajevnega odbora te stranke za področje Belgrad. Po tej seji bo širša seja, kateri bodo prisostvovali poleg članov krajevnega odbora tudi člani krajevnih pododborov s področja mesta Belgrada. Na tem sestanku, na katerem bo navzočih nad tisoč članov, bo imel velik govor o političnem položaju tudi predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović.

Osebnosti

Belgrad, 9. maja. m. Za šolskega upravitelja v Vojniku okraj Celje je postavljen Vid Vrtačnik, bivši učitelj Franc Foršner je po odslužbi vojske postavljen za učiteljskega pripravnika v Vel. Laščah okraj Kočevje. Za učitelje so nadalje postavljeni naslednji učiteljski abiturienti: Valentin Benedičić v Leskovcu okraj Krško, Anton Prešeren k Sv. Ani, okraj Maribor levi breg, Anon Mušić v Vurbergu in Alojzij Koren v Semiču, okraj Črnomelj.

Belgrad, 9. maja. m. Z odlokom prometnega ministra je postavljen za predsednika tarifnega odbora inž. Zivadin Ilić, pomočnik prometnega ministra na mesto dosedanjega predsednika Josipa Cugnusa, pomočnika generalnega ravnanja državnih železnic.

Drobne vesti

Belgrad, 9. maja. m. Včeraj popoldne so na zemunsko letališče priletela tri najmodernejša polniška letala, ki jih je v Angliji kupilo turško civilno letalstvo. Letala so najmodernejšega tipa z dvema motorjema in 8 sedeži. Turški letalci so prenočili v Zemunu, davi ob 10 pa so nadaljevali polet proti Ankari. Pred odhodom se je poslovil od njih na letališču turški poslanik na našem dvoru Ali Haider.

Belgrad, 8. maja. V paviljonu C. Zuzorić bo v nedeljo otvoril prosvetni minister Dobrivoj Stosić 8. pomladansko razstavo jugoslovanskih umetnikov.

Jeruzalem, 8. maja. b. Generalna stavka Arabcev še vedno traja. Vodstvo stavke je ostalo pri svojem sklepu, da stavko izdrži tako dolgo, dokler britanske oblasti ne bodo izpolnile arabskih zahtev. Arabci predvsem zahtevajo, da se takoj ustavi nadaljnji »uvoz« Židov in da se sploh počasi likvidirajo poskusi, da bi se v Palestini ustvarila nova židovska država. Vodstvo stavke je odločno izjavilo, da bo vztrajalo pri svojem sklepu tudi nekaj let, da doseže svoj cilj.

Jeruzalem, 8. maja. AA. Danes ob 15.40 je prispel semkaj abesinski cesar Haile Selasie in se naselil v razkošni palači »King David«.

Kovno, 8. maja. AA. Volitve v litavski parlament bodo dne 9. in 10. maja. Zadnje volitve so bile pred 9 leti.

London, 8. maja. AA. Italijanski poslanik Grandi je odpoval v Rim, da se udeleži seje velikega fašističnega sveta.

Rim, 8. maja. AA. (Stefani.) Dve lovski letali z goriskega letališča sta med vajo zadeli druga v drugo. Pilot enega letala podporočnik Vignoli se je ubil, podporočnik Lombardi, ki je vodil drugo letalo, pa se je rešil s padalom.

Varšava, 8. maja. AA. O priliki vojaških vaj v Poznanju so trčila skupaj tri letala. Dve sta padli na tla. Ob tej priliki je bilo ubitih četrto oseb, in sicer dva poročnika in dva narednika. Tretje letalo se je lahko spustilo na tla.